

Preek Daniel 3,

Broeders en zusters, gemeente van de Here Jezus,

Het is nog maar enkele weken geleden dat er op een school in de Amerikaanse staat Oregon een bloedbad is aangericht door een 26-jarige jongeman, die de nazi's idealiseerde. Tegen de leerlingen die christen zijn zei de schutter: 'Mooi...., omdat je een christen bent, zie je God over een seconde'. Daarna begon hij te schieten.

Christenen werden in het hoofd geschoten. Niet-christenen in de benen.

Negen jonge mensen kwamen op een afschuwelijke manier om het leven.

Dood geschoten.....waarom? Omdat ze christen zijn.

Iets langer geleden: .....het was in februari dit jaar dat terreurgroep IS op een strand in Libië 21 koptische christenen onthoofdde. Wat was de misdaad van deze 21 mensen? Ze zijn christen....

Deze twee eigentijdse voorbeelden zijn aan te vullen met ik weet niet hoeveel verhalen. Christenen die hun geloof moeten bekopen met de dood. Het bloed van de martelaren trekt een diep rood spoor door de mensengeschiedenis. Hoeveel onschuldige mensen hebben het simpele feit dat ze christen zijn of Jood zijn niet met de dood moeten bekopen.

Weet u, en dat maakt dat mooie verhaal van die drie vrienden in de vurige oven meteen ook een moeilijk verhaal. God brengt op een héél bijzondere manier redding. Maar we kunnen toch niet anders concluderen dan dat dit meestal niet gebeurt! Uit het verhaal blijkt dat God bij machte is om in te grijpen. Hij kan ervoor zorgen dat de vlammen niet hun vernietigende werk doen, maar hoe vaak heeft de hemel ogenschijnlijk niet gezwegen op momenten dat we een goddelijk ingrijpen nodig hadden. Ja, hoe vaak heeft de hemel zelfs gezwegen toen Gods kinderen erom smeekten?

Laten we eerst het verhaal maar eens in duiken.

Het verhaal kent vier hoofdrolspelers. De eerste is koning Nebukadnezar. Hij is de koning van Babel. Een wereldrijk. Hij heeft ervoor gezorgd dat een groot deel van het tweestammenrijk is afgevoerd naar Babel. De eerste deportatie ballingen bestond hoofdzakelijk uit de Joodse bovenlaag van de maatschappij. Daar horen Daniël, naar wie dit bijbelboek is genoemd, en zijn vrienden ook bij. Zij krijgen aan het hof van

Nebukadnezar een opleiding om later een leidinggevende functie in dat grote rijk te kunnen vervullen.

De andere drie hoofdrolspelers zijn Sadrak, Mesak en Abednego. Dit zijn niet hun echte namen. De mannen heten in werkelijkheid: Hananja, Misaël en Azarja.

Prachtige Joodse namen, met prachtige betekenissen: Hananja betekent 'Genadig is de HERE'. Misaël betekent 'Wie is, wat God is'. En Azarja betekent 'de HERE is Helper'. Nu zijn de betekenissen van de Chaldeezen namen die de jongens krijgen niet helemaal zeker, maar zoveel is toch wel duidelijk, dat we daarin de namen van Babels goden Bel, Nebo en Mardoek tegenkomen. Het zijn namen die als het ware zeggen: deze jongens zijn vanaf nu dienaren van de goden van Babel. Het hoorde bij de tactiek van Babel om de ballingen hun identiteit af te nemen. Maar ondanks dat hadden deze getalenteerde jongemannen nog niet zo'n slecht leven. Want ze werden leiders, leiders over een gewest van Babel.

Voorafgaand aan de gebeurtenissen op die vlakte Dura hebben de drie vrienden samen met Daniël, die de naam Abednego had gekregen, geweigerd te eten van de tafel van de koning. Als joodse jongens wilden zij alleen maar kosjer voedsel eten. Ook toen al gaven zij er blijk van de moed te hebben om kleur te bekennen. Zelfs al staat de grootste machthebber van de wereld tegenover je. Dat was Daniël 1.

Daniël 2 vertelt ons over de een droom van Nebukadnezar. Een droom, over een beeld, waarvan hijzelf het gouden hoofd is. Wat voor de Chaldeezen wijzen uit Babel niet mogelijk was, kon Daniël met Gods hulp wel. Daniël heeft de koning eerst vertelt wát hij droomde en vervolgens gaf hij de uitleg van de droom. De droom gaf een overzicht van de wereldgeschiedenis. Er zullen na Babel nog verschillende wereldrijken komen, maar uiteindelijk zal er vanuit de hemel een rijk opgericht worden. Een eeuwig rijk, het koninkrijk van God!

De uitleg van Daniël bracht Nebukadnezar toen tot de uitspraak dat de God van Daniël de God der goden en de Heer der heren is.

Het verhaal van vandaag uit Daniël 3 laat zien dat de God van Daniël nog niet bepaald de God van Nebukadnezar is geworden. Nebukadnezar heeft een geweldig groot beeld laten oprichten. 30 Meter hoog, 3 meter breed. Omdat de verhoudingen in een menselijke lichaam ongeveer 1 staat tot 6 is, vermoeden de uitleggers dat het geen beeld is van een mensengestalte. Maar zeker is wel dat Nebukadnezar het

beeld ter ere van zichzelf heeft laten opstellen. Voor hem was het niet genoeg om het gouden hoofd te zijn uit zijn droom. Hij wilde alle eer voor zichzelf. Zoals zo vaak zien we dan ook dat deze wereldleider narcistische trekken heeft. Alle leiders van het rijk worden opgeroepen om naar het dal Dura te komen en daar massaal eer te bewijzen aan het beeld.

Hoevaak is het niet gebeurd dat leiders van volken zich als een god hebben laten vereren. Namen als Nero, Hitler, Saddam Hoesein, Ghadaffi, of in onze tijd de Noord Koreaan Kim Jong-un zijn daar voorbeelden van. En zelfs de russische leider Poetin heeft er trekjes van. Hij profileert zich graag eenals een sportieve man. Als hij op z'n verjaardag een potje ijshockey speelt scoort hij zeven keer. De indruk ontstaat dat ze het verwende jongetje hebben laten winnen.

En dat de geschiedenis zich zal blijven herhalen tot het einde blijkt wel uit Openbaring 13 waar gesproken wordt over de anti-christelijke macht die de wereld zal beheersen in de eindtijd. *En allen, die op de aarde wonen, zullen het beest aanbidden, ieder wiens naam niet geschreven is, in het boek des levens, van het Lam dat geslacht is, sedert de grondlegging der wereld!*

De mensen staan opgesteld in het dal. De muziekinstrumenten schallen en al het volk werpt zich neer ter aarde. Iedereen? Nee, drie jonge joodse mannen hebben het lef om overeind te blijven staan. Als ballingen hadden de drie nog helemaal niet zo'n slecht leven daar in Babel. Ze zijn bestuurders over een gewest van Babel. Je zou zeggen: het hoort een beetje bij je positie dat je wel eens iets moet doen wat je liever niet doet. Dat komt vandaag toch ook wel voor. Je bent christen-zakenman of je bent politicus. Dan ontkom je er toch bijna niet aan om in financieel opzicht of met je declaratie-gedrag af en toe een knieval voor de Mammon te maken. En je functie brengt ook wel met zich mee dat je omwille van je positie eens water bij de wijn moet doen door niet te laten blijken dat je christen bent. Zoiets hoort gewoon bij je taak. Maar deze drie jonge kerels houden de rug recht. Letterlijk. Ze gaan voor God door het vuur. Ook letterlijk. Het zou me niet verbazen trouwens dat deze gezegden regelrecht uit dit verhaal in ons taalgebruik zijn terecht gekomen. Hun radicale houding roept de ergernis op van Nebukadnezar. Waar haal je het lef vandaan om zelfs oog in oog met de grootste wereldleider vol te houden en niet door de knieën te gaan.

We kennen het verhaal en de goede afloop. Maar op het moment dat die mannen weigerden was het lang niet zeker dat ze de weigering om te knielen zouden overleven. Wie weigert stond een afschuwelijke dood te wachten. Levend verbrand. Misselijkmakend.

Maar de mannen kiezen ervoor om God trouw te blijven. Ongelooflijk!

“Als de God die wij vereren, in staat is ons te bevrijden, dan zal Hij ons bevrijden uit de oven en uit uw macht, o koning, maar indien niet – wij zullen u niet vereren en het beeld niet aanbidden”.

Het doet een beetje denken aan de woorden van Martin Luther King:

‘ze kunnen wel ons lichaam doden, maar onze ziel kunnen ze niet doden’.

Zo weigeren deze mannen eer te bewijzen aan het beeld van Nebukadnezar!

De vrienden worden in de oven geworpen. Het vuur is zo heet, dat de mannen die de drie vrienden in de oven brengen zelf om het leven komen. Nebukadnezar kijkt niet op een dode meer of minder. Op wonderlijke wijze grijpt God dan in. In de oven zijn niet drie mannen, maar vier mannen te zien. Een engel staat de drie vrienden bij. De vlammen verbranden wel de touwen waarmee de drie gebonden zijn, maar de mannen zelf blijven ongeschonden.

Nebukadnezar is geschokt. Hij roept de vrienden naar buiten. Diep onder de indruk keert hij om als een blad aan de boom. Omdat die vrienden ervoor hebben gekozen om geen andere god te vereren dan de God van Israel, geeft hij het bevel om het lasteren van de naam van Israels God strafbaar te stellen in het hele rijk van Babel. Gods ingrijpen maakt dat Hij bekend wordt in het hele rijk van Babel! Prachtig hoe God ten aanschouwen van alle leiders van een inmens wereldrijk Zijn macht toont. Er is geen God zo groot als Hij!

Een indrukwekkend verhaal. Het toont ons Gods grootheid en het toont ons het voorbeeld van de drie vrienden. Hun houding stelt onszelf meteen al voor de vraag hoe wijzelf in een dergelijke situatie zouden reageren. Zou ik het durven? Zou ik kleur bekennen? Zou mijn geloof standhouden onder dergelijke omstandigheden?

Maar ik zei net al aan het begin van de preek dat het ook een lastig verhaal is. Want er zijn ook zoveel andere verhalen bekend. Verhalen dat God niet zichtbaar ingrijpt, terwijl mensen er toch voor kozen trouw te blijven aan hun principes of trouw bleven aan God. En het opmerkelijke vind ik dan ook wel weer dat God aan ons ook geen verantwoording aflegt. God maakt zich in de bijbel bekend als een God die bevrijdt, een God die geneest, een God die liefde is, een God die alle macht heeft. We lezen

bijvoorbeeld hoe de apostel Petrus tot twee maal toe op wonderlijke wijze uit een gevangenis wordt bevrijd door een engel. Maar in dat zelfde hoofdstuk Handelingen 12 wordt ook verslag gedaan van de apostel Jakobus. Net als Petrus een trouwe vriend van Jezus, maar hij wordt niet bevrijd uit de gevangenis. Hij wordt wel gevangen genomen, maar gedood. Voor hem geen engel, voor hem het zwaard. De bijbel vertelt het wel, maar legt het niet uit.

Hoe moeten we daar nu de vinger achter krijgen dat God liefde is, dat God almachtig is, dat God rechtvaardig is en toch gebeuren er de meest afschuwelijke dingen met Zijn kinderen.

Wat mij een klein beetje helpt in het begrijpen is de volgende gedachte. Gods grote plan is dat de wereld Hem leert kennen. Zijn boodschap moet van Jeruzalem naar Judea, naar Samaria en tot het uiterste van de aarde gaan (Hd. 1:8). Hij wil niets liever dan zichzelf bekend maken aan een gebroken wereld. In die wereld gebeuren afschuwelijke dingen. Dingen die God niet wil. Waanzinnige koningen gooien onschuldige mensen in vurige ovens, een van de apostelen wordt doodgemarteld, fanaten richten bloedbaden aan op scholen, terreurgroepen jagen kinderen en vrouwen over de kling. Al deze afschuwelijke dingen hebben niets te maken met Gods oorspronkelijke doel - toen Hij de aarde schiep was alles zeer goed - maar zijn terug te voeren op de duivel die rondgaat als een brullende leeuw en op het zondige hart van de mens die volledig los van God is.

Eén van die afschuwelijke gebeurtenissen is ook de dood van Stefanus. Een christen uit de eerste eeuw. God grijpt niet in, zoals bij de vrienden in de oven, Stefanus sterft en hij mag thuiskomen bij z'n hemelse Vader. Terwijl de stenen op hem neerkwamen zag hij de hemel geopend en Jezus, staande aan de rechterhand van God (Hd. 7:56).

Maar de marteldood van Stefanus is wel een startsein voor de christenvervolging in Jeruzalem. De gelovigen worden verstrooid door Judea, Samaria en ook naar Antiochië. Dat is in het huidige Syrië. Het opmerkelijke is dat het Griekse woord verstrooien verwant is aan het woord 'zaaien'. Diaspora. Letterlijk zoiets als uiteen zaaien. Maar verstrooien is negatief en zaaien is positief. God gebruikt iets duivels, iets negatiefs als de verstrooiing van de gemeente op een positieve manier. Het evangelie wordt gezaaid. Zo staat het ook in het begin van Hand. 8:4. *Zij die verstrooid werden trokken het land door het Evangelie verkondigende.....*

Ik begrijp hieruit dat God de Almachtige in deze gebroken wereld niet altijd ingrijpt. Heel vaak niet ingrijpt. Maar dat Hij negatieve gebeurtenissen omkeert tot iets goeds. Verstrooien wordt zaaien. In het geval van de vrienden in de oven zien we dat God wel ingrijpt. Het gevolg is dat het hele rijk van Babel te horen krijgt wie de God van Israel is. In het geval van Stefanus neemt God het negatieve in zijn hand en gebruikt het tot iets positiefs. En het gevolg is dat het Evangelie wordt gezaaid. Want dat Evangelie moet de wereld in.

In onze tijd hebben wij ook te maken met afschuwelijke gebeurtenissen. Er spoelt een kind aan op de Turkse kust. Hartverscheurend. Zo kan God het niet bedoeld hebben. Toch kan dit negatieve de ogen openen van heel veel leiders en burgers in het westen. Er is een verstrooiing op gang gekomen. Heeft God de dood van dit kind gewild. Heeft God het gewild dat miljoenen van huis en haard verdreven zijn. Nee, maar ook deze verstrooiing kan tot zaaien worden. We hoeven niet eens een zendingsschool te volgen of een moeilijke taal te leren. De mensen komen naar ons toe en ze moeten onze taal leren.

Ook voor deze mensen geldt dat God zichzelf aan hen bekend wil maken. Wat een kansen voor het Evangelie. Maar ook nu is er behoefte aan dappere christenen, die niet meehuilen met de wolven in schaapskleren in het bos. Christenen die de moed hebben om het op te nemen voor de zwakke, de verjaagde, de vreemdeling. Christenen die de rug recht houden en niet buigen voor de god van 'eigen volk eerst'. Ook al betekent dat misschien wel dat we alleen komen te staan tegenover de schreeuwende massa, die meent dat dit stukje land van Gods planeet van onszelf is. Hoe reageren wij? Wat zou Jezus willen?

In de gelijkenis van de schapen en de bokken is onze omgang met de vreemdeling één van de criteria waarop de Mensenzoon oordeelt *“Toen ik een vreemdeling was heb jij mij wel of geen onderdak verleend”*(Matt.25:35). Zou God deze verstrooiing ons niet als kans om te zaaien willen geven?

Genoeg om over na te denken?

We dienen een machtige God, dat is zeker! Een God die het onrecht in de wereld verafschuwt. Soms laat Hij al zien dat Hij de macht van het kwaad zal gaan verbreken. Dan grijpt Hij wonderbaarlijk in.

Vaak gebruikt Hij het negatieve en maakt het tot iets positiefs. Nergens is dat zo

duidelijk te zien als op Golgotha. Jezus' afschuwelijke dood werd onze redding.

Verstrooien wordt zaaien!

Altijd zoekt God mensen die aan Hem zijn toegewijd. Met de moed om de rug recht te houden en niet te buigen voor andere goden. Voor die God gaan Sadrak, Mesak en Abednego door het vuur, letterlijk. Zullen we maar bidden dat God ons Zijn Geest schenkt zodat ook wij de moed hebben om staande te blijven en als het nodig is een ander geluid laten horen.

Want zo wil God zichtbaar maken wie Hij is. Door de levens van Zijn kinderen, die in de voetsporen van Jezus gaan.

AMEN

Oktober 2015

G.P. Hartkamp

Wapenveld